

έτος 14ο
αρ. τεύχους 60
δύμηνη έκδοση
διανέμεται δωρεάν
ISSN: 1109-2653
ISSN (Online): 2241-4037

ΚΩΔΙΚΟΣ : 6325

— 28ης Οκτωβρίου 3, 196 00 - Μάνδρα Αττικής —
www.dimofon.gr

ΔΗΜΟΦΩΝ

Κούλουμα

Με την ονομασία κούλουμα χαρακτηρίζεται ο υπαίθριος πανηγυρισμός της "Καθαρής Δευτέρας". Δεν έχει εξακριβωθεί η αρχαία προέλευση της εορτής αυτής που αποτελεί δημοκρατική εορτή κατά την οποία εορτάζεται η αμέλεια μετά της Αποκριάς έναρξη της Τεσσαρακοστής.

Για την αιτιολογία του ονόματος που παραμένει άγνωστη όπως και η αρχή του εορτασμού υπάρχουν πολλές απόψεις. Κατά μερικούς προήλθε από τον αναγραμματισμό της λατινικής λέξης euipulus που σημαίνει ευφρόν, αφρόνια ή επίπλοος, υποδηλώνοντας έτσι το ποίτι "γαγοπά" με ποίτι χορό, ή το τέλος της εορταστικής περιόδου της αποκριάς. Εξίσκοτερα όμως ο Α. Καμπούρογλου σημειώνει ότι ο όρος είναι καθαρά αθηναϊός και προέρχεται από τις κοιλώνες του ναού του Ολυμπίου Διός που τις αποκαλούσαν στη νεότερη ιστορία οι Αθηναίοι εοδυμνα, κούλουμνα, κούλουμνα, κούλουμα, χωρίς όμως αυτό και να προσδιορίζει την αρχή την εορτής που πιθανολογείται κατά τη περίοδο της τουρκοκρατίας. Ο ίδιος όμως προσθέτει στις σημειώσεις του ότι ο όρος επί του οποίου βρίσκεται το θρησίο ονομάζονταν στην αρχή της ιστορίας του Οίκου "τριανταδυό κοιλώνες".

Καλή
Σαρακοστή!

Οι τρεις Ιεράρχες από τον Βαγγέλη Κώνστα, σελ. 2

Κοινωνία από τον gerasimo-memoryland & ποίηση από τον Θεωνά Χαράση, σελ. 3

Παιδική Λογοτεχνία από την Ελένη Α. Ηλία, σελ. 4-5

Κοινωνία & άλλα, σελ. 6-7

Περιβάλλον & πλημμύρες από την Κατερίνα Βασιλάκου, σελ. 8

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής
"Ο ΔΗΜΟΦΩΝ"

ΕΚΔΟΤΗΣ

Παναγιώτης Δημητρουλής
(Κιν.: 6977.781.753)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΠΙΤΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Κοροπούλης Βασίλης
Κοροβέση Ελένη
Παπαϊωάννου Παναγιώτης

Υπεύθυνοι Ιστοσελίδας

Λαϊνάς Παναγιώτης -
Μποκάρτζας Γεώργιος

Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων

Κωνσταντίνα Πέππια
Τηλ./Fax: 210.55.58.291

Προεκτύπωση - Σελιδοποίηση

Μητσιου - Τσιάνη Κατερίνα
Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση

28ης Οκτωβρίου 3, 196 00

Μάνδρα Αττικής

Τηλ.: 210.55.56.507

www.dimofon.gr

e-mail: info@dimofon.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Αριθ. Λογ/σμού

5170039501733

Ετήσια Συνδρομή Μελών

Ιδιώτες: 10 Ευρώ

Οργανισμοί / Εταιρείες: 25 Ευρώ

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων που τα υπογράφουν. Επιτρέπεται η τμηματική ή ολική αναδημοσίευση άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η πηγή τους. Η ύλη για το τεύχος "έκλεισε" στις 19/12/2012

Παρακαλούμε να στέλνετε το αντίγραφο της κατάθεσης στο fax του Συλλόγου ή ταχυδρομικώς για ενημέρωσή. Ο "ΔΗΜΟΦΩΝ" ανταλλάσσεται με όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Οι τρεις Ιεράρχες επίκαιροι όσο ποτέ άλλοτε

Κάθε χρόνο, στις 30 Ιανουαρίου, εορτάζουμε τους Τρεις Ιεράρχες. Ως Τρεις Ιεράρχες, αναφέρονται οι τρεις μεγάλοι επιφανείς άγιοι και σοφοί θεολόγοι της πίστewς μας, ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο Άγιος Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός ή Θεολόγος καθώς και ο Μέγας Βασίλειος. Οι τρεις Άγιοι είναι προστάτες των γραμμάτων και των μαθητών.

Η εκκλησία μας, τους θεωρεί και τους τιμά, διότι ήταν άριστοι γνώστες της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας και του χριστιανικού ιδεώδους. Αναδείχθηκαν ως μέγιστοι φωστήρες όπως ψέλνουμε στο απολυτίκιο τους «Τους τρεις μεγίστους φωστήρας της τρισηλίου θεότητος». Συνδυάζοντας λοιπόν, τις γνώσεις αυτές έθεσαν τις βάσεις για την διαμόρφωση της ελληνοχριστιανικής παιδείας και του ελληνοχριστιανικού πολιτισμού μας. Αξιοσημείωτο είναι να αναφερθεί, ότι η εκκλησία μας τους χαρακτήρισε και τους αναγνώρισε ως Οικουμενικούς Διδάσκαλους, η δε Δυτική εκκλησία τους ανακήρυξε ως Διδάκτορες.

Δυστυχώς, αγαπητοί μου, η μέγιστη αυτή εορτή, όχι μόνο έχει υποβαθμιστεί, αλλά και η μαθητεία νεολαία μας δεν γνωρίζει και δεν αντιλαμβάνεται το βαθύ νόημα, της προσφοράς των Τριών Ιεραρχών. Για να κατανοήσουμε τα προλεγόμενα μου, οφείλουμε να αναλογιστούμε ότι λίγοι μαθητές πηγαίνουν στον εκκλησιασμό την συγκεκριμένη μέρα ενώ οι συνάδελφοι εκπαιδευτικοί «χαλαρά» αναφέρονται στην εορτή τους, υποτιμώντας φυσικά τα γεγονότα.

Ο λόγος των Τριών Ιεραρχών δεν είναι μόνο θρησκευτικός αλλά και εκπαιδευτικός. Ο εορτασμός τους αφιερώνεται στην ελληνική παιδεία. Επομένως, ο λόγος τους δεν είναι μουςιακός. Μέσα λοιπόν, από αυτούς τους Πατέρες μας, το έργο τους, την ζωή τους, την θεματολογία τους, οφείλουμε να θυμηθούμε την χαμένη μας μνήμη και ταυτότητα. Οι σημερινοί δήθεν «πνευματικοί» άνθρωποι, έχουν ως στόχο και σκοπό να εξαλείψουν κάθε παραδοσιακή αξία, είτε της Εθνικής μας ταυτότητας είτε της Ορθοδοξίας μας. Τέτοιοι

κύκλοι, ετοιμάζουν ανθρώπους παγκοσμιοποιημένους, ανθρώπους της Νέας Εποχής, ανθρώπους προσανατολισμένους στην Αγορά και στην Ύλη.

Η εορτή των Τιμών Πατέρων της εκκλησίας μας, μας καλεί να ζήσουμε και εμείς την ζωή των αγίων προσώπων. Μας καλεί, να ελέγξουμε τους κατακτητές μας που οδηγούν τον τόπο μας σε ερήμωση και εμάς στην εξαθλίωση. Μας καλεί, να υιοθετήσουμε τον λόγο τους όπου είναι και ήταν ζωντανός και κοφτερός σαν δίκαιο μαχαίρι. Οι Άγιοι Πατέρες μας, δεν βολεύτηκαν. Εξορίστηκαν, υπέστησαν διωγμούς αλλά ποτέ δεν πρόδωσαν την αλήθεια. Μια αλήθεια που εμείς οι Νεοέλληνες ποτέ δεν θα προστατέψουμε.

Δυστυχώς, αγαπητοί μου φίλοι, η κρίση που διανύουμε σήμερα, δεν είναι μόνο οικονομική, είναι πρωτίστως κρίση πνευματική, διότι ξεχάσαμε τις ρίζες μας. Αφήσαμε, τις σκοτεινές δυνάμεις, να αλλοιώσουν την πίστη μας, να δηλητηριάσουν την Εθνική μας υπόσταση, να εξαλείψουν το μάθημα των Θρησκευτικών από τα σχολεία μας, να μας αποκόψουν από τις Εθνικές μας εορτές, που όλα αυτά με τόσο αγάπη και σεβασμό οι πρόγονοί μας τιμήσανε. Δεν κρατήσαμε ως φυλαχτό, τον λόγο του Στρατηγού Μακρυγιάννη, όπου έλεγε χαρακτηριστικά «Όταν μου πειράξουν την Πατρίδα μου και την Θρησκεία μου, θα μιλήσω, θα νεργήσω κι ό,τι θέλουν ας μου κάμουν».

Ας χαράξουμε λοιπόν μια νέα πορεία για τον τόπο μας, ανορθώνοντας την παιδεία μας, επάνω στις βάσεις των Τριών Ιεραρχών, εμποδίζοντας τους πολυμήχανους εχθρούς του γένους μας. Το οφείλουμε στις επόμενες γενεές «να σταθούμε όλοι όρθιοι στις επάλξεις και να μην ξεπουλήσουμε τα πρωτοτόκια μας» όπως έλεγε και ο Μακαριστός Χριστόδουλος. Ο καθένας με τα όπλα του, και τα δικά μας όπλα θα είναι οι Λόγοι των Πατέρων, έτσι θα προστατέψουμε την Πατρίδα μας από τους επιτιθέμενους εχθρούς. Ο νοηματικός και ουσιαστικός τρόπος ζωής μας θα αποτρέψει την νεολαία απ' όσα πονηρά ετοιμάζονται σε βάρος της. Ας μην σκοτώσουμε σ' αυτόν τον πόλεμο τους στρατηγούς μας και προμάχους, τους Πατέρες μας. Ας μην γίνουμε για άλλη μια φορά πατροκτόνοι. Καλή Λευτεριά με το βλέμμα στραμμένο στο Θεό.

● ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΩΝΣΤΑΣ
Θεολόγος

Οι απέναντι

Προσπαθείς να διακρίνεις, επάνω τους, τις αλλαγές. Δε μπορεί, τρία χρόνια κρίσης κάποιες γραμμές θα έχουν αφήσει. Κάποια ίχνη, έστω αμυδρά, στο απάτητο χιόνι των προσώπων τους.

Γελάστηκες. Ο ένας, από τότε που τον θυμάσαι μπροστά σε μια ανοιχτή τηλεόραση έβλεπε Μπάλα. Τίποτα άλλο. Και εξακολουθεί να στέκει εμπρός στην καταπράσινη οθόνη του, ακλόνητος. Το ίδιο σουλούπι, κάπως πιο σκυφτός - περνάνε και τα χρόνια - αλλά εκεί, άγρυπνος φρουρός της ρουτίνας του που δέχτηκε τόσες και τόσες επιθέσεις αυτά τα δύσκολα χρόνια. Επέλεξε να σκληρωθεί ακόμα βαθύτερα στο ποδοσφαιρικό του κέλυφος και να μην ξεμυτίσει, μέχρι να περάσει η μπόρα. Όσο βαθύτερα όμως χώνεται, τόσο χειροτερεύει ο καιρός έξω. Ευτυχώς, η μπάλα δεν τελειώνει ποτέ. Κυλάει ατελείωτα, όπως τα χρόνια μέχρι να φύγει από τον μάταιο τούτο κόσμο.

Οι άλλοι, επαγγελματικά επιτυχημένο ζεύγος που δεν ήθελαν πολλά με τους υπόλοιπους στη γειτονιά, ίδιοι κι απαράλλαχτοι, σα να βλέπεις μια καθραρισμένη φωτογραφία. Μόνο η "καλημέρα" που καμιά φορά σου πέταγαν έγινε ακόμα πιο υπόγεια, σαν να βγαίνει από βάθη πρωτόγυνωρα. Και το βλέμμα τους, που από παλιά εξέφευγε, γλιστρούσε να σε προσπεράσει, ακόμα πιο φευγάτο. Ποιος τους ξέρει. Η κρίση, ιδιωτική τους υπόθεση που δεν πρέπει να βγει παραέξω, μη τυχόν και χαλάσει η καθραρισμένη φωτογραφία της ζωής τους που κάθε μέρα, σχολαστικά, ξεσκονίζουν.

Η οικογένεια, στο ισόγειο, θορυβώδης και χαρούμενη όπως τα παλιά καλά χρόνια. Ακούραστοι εργάτες του μοντάζ δεν αφήνουν την παραμικρή σκιά πραγματικότητας να τρυπώσει στην ταινία που οι ίδιοι σκηνοθέτησαν και πρωταγωνιστούν. Δεν πρέπει τα παιδιά να βλέπουν τη ζωή της κρίσης. Αλλά να ζουν σε έναν παραμυθόκοσμο γεμάτο γλυκά, ανόητα "παιδικά" βίντεο, χαζοχαρούμενους μεγάλους και δώρα, πολλά δώρα. Τόσα, που θαμμένα κάτω απ' αυτά να μην παίρνουν χαμπάρι τι τρέχει έξω. Η πραγματικότητα δεν τα αφορά, μέχρι να καταλάβουν μόνα τους την απάτη και να σε ρωτήσουν, σε απόγνωση, "γιατί".

Οι δύσκολοι αυτοί καιροί, αντί να τους σμίξουν, τους έχωσαν ακόμα βαθύτερα στους μικρόκοσμούς τους. Κάθε επαφή με τους έξω απειλούσε, απειλεί να κλονίσει λεπτές ισορροπίες εύθραυστων ζωών, στημένων σαν πύργοι από τραπεζοδόχάρτα που έπρεπε να βγάλουν θεμέλια γερά για να αντέξουν τους ανέμους της κρίσης. Και αντέχουν. Αρκεί να μην κοιτάζουν απέναντι.

● <http://gerasimos-memoryland.blogspot.gr>

Σταγόνες ύδατος πέτρας κοιλαίνουσι

Θυμάμαι τα σοφά του λόγια τώρα στο γέμμα του καιρού πως πέρασαν τόσοι χειμώνες δίχως να τ' αναθυμηθώ.

Πως στάξαν άπειρες σταγόνες και συσσωρεύτηκε θυμός που πέτρα να 'μουνα θα σπούσα, βράχος θα 'χα κοπεί στα δυά.

Κι ακόμα στέκομαι ορθός, ακόμα πίκρα ανασαίνω στο πείσμα των προφητειών 'κείνων που τ' άστρα προμαντεύουν.

Ακόμα στέκομαι ορθός, πιστεύω 'γώ στον εαυτό μου σαν το χορτάρι που πατούν θα βρώ το δρόμο προς τα πάνω!

Κι αν δάκρυα δεν κυλάνε πια στ' αυλάκια, στις νεροσυρμές κι αν ο ουρανός δεν βρέχει για να βλαστήσει το χορτάρι

θα σπάσουμε την πέτρα εμείς με το σφυρί απάν' στ' αμόνι θα οργώσουμε την στέρφα γης με τ' άροτρο και το δρεπάνι.

ΣΧΟΛΙΑ: Ο τίτλος του ποιήματος σημαίνει: "Σταγόνες νερού δημιουργούν κοίλωμα σε πέτρες" και κατ' επέκταση ο ποιητής εννοεί εδώ μεταφορικά ότι διά της υπομονής και επιμονής μπορείς να κερδίσεις το παν! Πάνω λοιπόν στον τίτλο του ποιήματος δομείται και ολόκληρο το ποίημα. Ο ποιητής σπρωγμένος από μια αταλάντευτη αυτοπεποίθηση πως το έργο του είναι άξιο προσοχής, μας δηλώνει μέσα από μια σειρά με εικόνες πως θα σταθεί στο ύψος των περιστάσεων και θα εκπληρώσει το χρέος του όσο κι αν οι άλλοι τον ταπεινώνουν, το οποίο χρέος εν τέλει είναι να συνεχίσει να γράφει και να στηλιτεύει τις πετρωμένες καρδιές!!

Ήλιος

Βασίλεψε ο ήλιος
μες στον θερμαϊκό
μα θα 'βγει πάλι ίδιος
το άλλο πρωινό.

Θα σεργιανίσει πάλι
της Πίνδου τα βουνά
και το λευκό του σάλι
θα ντύσει τον ντουιιά.

Μια-μια θα τις μετρήσει
του κόσμου τις κορφές
κι αφού καλημερίσει
θα τις ευρεί σωστές.

Κι όπως θα τον κοιτάω
ορθός στο παραθύρι
ένα φιλί θα στείλω
στα δυο γλυκά σου χείλη.

ΣΧΟΛΙΑ: Το ποίημα είναι πολύ απλό και δεν χρειάζεται ιδιαίτερες επεξηγήσεις. Αναφέρεται ρεαλιστικά στην ανατολή του ήλιου που συνδέεται με το συναίσθημα του ποιητή περνώντας από ένα συνδυαστικό πρόσωπο, το οποίο δεν κατονομάζεται, και στο οποίο ο ποιητής στέλνει το φιλί του.

Για μια επιτυχημένη διδασκαλία της λογοτεχνίας

Οποιοδήποτε εκπαιδευτικό πρόγραμμα κρίνεται αποκλειστικά και μόνο από τα αποτελέσματα της εφαρμογής του. Για την επιτυχή ολοκλήρωση ενός προγράμματος θα ήταν χρήσιμο να γνωρίζουμε τα παρακάτω, στα οποία έχουμε οδηγηθεί ύστερα από πολυετή ενασχόληση με σχετικά προγράμματα:

1. Πριν από το σχεδιασμό του προγράμματος καθορίζουμε με πλήρη σαφήνεια τον κύριο στόχο της λογοτεχνικής διδασκαλίας μας. Ο βασικός αυτός στόχος θα ήταν σκόπιμο να περιλαμβάνει τη συνειδητοποίηση και ανάδειξη της δημιουργικότητας του αναγνωστικού ρόλου, που απορρέει από την ίδια τη φύση της λογοτεχνίας. Η σπουδαιότητα αυτού του στόχου γίνεται εύκολα αντιληπτή αν σκεφτούμε ότι στην αναγνωστική δημιουργικότητα οφείλεται η απόλαυση της ανάγνωσης.

2. Το δεύτερο που θα ήταν χρήσιμο να έχουμε συνεχώς κατά νου, είναι το γεγονός ότι και οι δάσκαλοι και οι μαθητές βρίσκάστε στην ίδια θέση σε σχέση με το κείμενο, αυτήν του αναγνώστη κι έχουμε τα ίδια ακριβώς δικαιώματα στο παιχνίδι της ανάγνωσης. Κατά συνέπεια ο δάσκαλος οφείλει να μην λειτουργεί σαν αυθεντία κατά τη διδασκαλία των λογοτεχνικών κειμένων, περιορίζοντας τη δυνατότητα των μαθητών του να το προσεγγίσουν ελεύθερα και δημιουργικά. Ασφαλώς ο δάσκαλος είναι εκείνος που διακρίνεται για την αναγνωστική ωριμότητά του. Ωστόσο, η δύναμη της φαντασίας των μαθητών του μπορεί θαυμάσια να αναπληρώσει την όποια έλλειψη αναγνωστικών εμπειριών και γνώσεων αναφορικά με ιστορικά και θεωρητικά στοιχεία της λογοτεχνίας.

3. Ιδιαίτερη μνεία θα μπορούσε να γίνει στην αναγκαιότητα ο δάσκαλος να έχει επίγνωση ότι καθώς διαβάζει ο ίδιος για πρώτη φορά το κείμενο στους μαθητές του -γεγονός που κρίνεται επιβεβλημένο όταν πρόκειται για μικρότερες ηλικίες αναγνωστών-, αυτό που τα παιδιά προσλαμβάνουν δεν είναι απλώς και μόνο το κείμενο καθαυτό αλλά η προσωπική ανάγνωση του δασκάλου τους στο κείμενο. Όταν το κείμενο που παρουσιάζουμε μας συγκινεί ή μας γοητεύει ιδιαίτερα, με την ανάγνωσή μας το υποστηρίζουμε. Αντίθετα, ενώ διαβάζουμε ένα κείμενο που μας είναι αδιάφορο, η ίδια η ανάγνωσή μας συνήθως το υπονομεύει. Από αυτό προκύπτει η αναγκαιότητα να επιλέγουμε για διδασκαλία αποκλειστικά αξιολόγια λογοτεχνικά έργα που μας αγγίζουν συναισθηματικά, μας προκαλούν συγκινησιακές αντιδράσεις (βλ. σχετικά το άρθρο μου 'Προτάσεις και προϋποθέσεις για την αξιοποίηση της λογοτεχνίας στην εκπαίδευση', Ο Δημοφών, τχ. 34, σ. 5). Εφόσον δε η φωνή μας είναι καθοριστική για τις αντιδράσεις των μαθητών μας στο κείμενο, καλό θα ήταν να την χρησιμοποιούμε συνειδητά. Για παράδειγμα, με τις παύσεις και τις αυξομειώσεις της κατά την ανάγνωση βοηθούμε τα παιδιά να εμπλακούν στον αφηγηματικό κόσμο. Με τον τρόπο που την χρωματίζουμε καθώς

διαβάζουμε είτε τα διαλογικά μέρη είτε τα αφηγηματικά σχόλια, επηρεάζουμε τους μαθητές-αναγνώστες στη διαμόρφωση της στάσης τους απέναντι στους διάφορους λογοτεχνικούς ήρωες ή στην κρίση τους για την αξιοπιστία του αφηγητή. Αντίστοιχα η εικονογράφηση του κειμένου είναι επίσης μια συγκεκριμένη ανάγνωση, που μπορεί να κατευθύνει τη φαντασία των αναγνωστών, οπότε θα ήταν σκόπιμο να επιλέξουμε την κατάλληλη στιγμή για να την παρουσιάσουμε.

4. Προκειμένου όλα τα παιδιά μιας σχολικής τάξης ή ομάδας ανάγνωσης να εκφράσουν την προσωπική τους ανταπόκριση στο κείμενο, κρίνεται σκόπιμη η χρήση διαφόρων εμψυχωτικών, εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων (βλ. συγκεκριμένες σχετικές δραστηριότητες στο άρθρο μου 'Ο ρόλος του παιχνιδιού στην εκδήλωση της αναγνωστικής δημιουργικότητας στο νηπιαγωγείο', ό. π., τχ. 42, σσ. 12-13). Η παιγνιώδης ατμόσφαιρα συνεπαίρνει το σύνολο των μαθητών, αναμφισβήτητα δε αυτών στις μικρότερες τάξεις. Η δύναμη του 'μαγικού στοιχείου' είναι εξαιρετική. Αν και όλοι γνωρίζουμε πως δεν είναι μαγικό, ωστόσο το αποδεχόμαστε ως τέτοιο, λόγω μιας κοινής σύμβασης, μιας κοινής διάθεσης να παίξουμε. Η αντιμετώπιση της διδασκαλίας της λογοτεχνίας από το δάσκαλο ως παιχνιδιού φαντασίας και έκφρασης της προσωπικότητάς του εμπνέει και παρακινεί τα παιδιά να απελευθερώσουν κι αυτά με τη σειρά τους τη φαντασία τους. Όταν δεν χρειαζόμαστε πλέον τις δραστηριότητες αυτές για να εκφράσουμε τις αναγνωστικές εντυπώσεις μας, επειδή έχουμε ήδη εθιστεί να το κάνουμε, τότε ασφαλώς μπορούμε να τις παραλείψουμε.

5. Βάση όλων των εμψυχωτικών, παιγνιωδών δραστηριοτήτων συνιστά η δραματοποίηση. Με την επίδραση του 'μαγικού' στοιχείου και τη συμβολή της κυρίας Φαντασίας εισχωρούμε στον κόσμο της λογοτεχνικής ιστορίας και μεταμορφωνόμαστε, υποδυόμαστε δηλαδή τους λογοτεχνικούς ήρωες. Επιλέγοντας είτε την εκδοχή της δημιουργικής μίμησης είτε αυτήν της τροποποίησης είτε αυτήν της ανατροπής του λογοτεχνικού προτύπου, εκφράζουμε ελεύθερα την ταύτισή μας με συγκεκριμένα αφηγηματικά πρόσωπα, ξαναζούμε την αφηγηματική σκηνή που μας έχει συναρπάσει και διαμορφώνουμε την εξέλιξη της δράσης σύμφωνα με τις προσωπικές μας εμπειρίες και επιθυμίες.

6. Η αναγνωστική ανταπόκριση των μαθητών στο παραπάνω πλαίσιο είτε εκφράστηκε με απαντήσεις σε συγκεκριμένες ερωτήσεις μας είτε ως ενιαίο αφηγηματικό κείμενο, είναι πάντοτε καταγεγραμμένη με παραδοσιακούς ή σύγχρονους τρόπους (γραφη σε χαρτί, γραφή σε υπολογιστή, μαγνητοφώνηση, βιντεοσκόπηση κ.λπ.) για ποικιλότητα αξιοποίησης. Η αξιοποίηση αυτή θα λειτουργήσει για τους μαθητές ως επιπλέον κίνητρο έκφρασης των αναγνωστικών τους εντυπώσεων.

ΤΟ ΠΑΖΛ ΤΟΥ ΚΗΠΟΥ: Εκπαιδευτικό Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα

Εισαγωγή

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα στηρίζεται σε βασικές αρχές της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, όπως α) η διαθεματική προσέγγιση του περιβαλλοντικού θέματος, β) η ενεργός συμμετοχή και δημιουργική δράση των μαθητών, γ) το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία και τη ζωή κ.ο.κ. Παράλληλα δε, αξιοποιεί την παιδαγωγική δύναμη της λογοτεχνίας, που είναι αποτέλεσμα της ιδιότητάς της να προκαλεί βιώματα στον αναγνώστη. Προτείνεται να υλοποιηθεί από μαθητές των τριών τελευταίων τάξεων των Δημοτικών Σχολείων και των δύο πρώτων τάξεων των Γυμνασίων.

Το πρόγραμμα αναπτύσσεται με ερέθισμα και σημείο αναφοράς το βιβλίο **“μετά τον Μικρό Πρίγκιπα”** (Ελένη Α. Ηλία, εκδ. Ηριδανός, 2012). Συγκεκριμένα, αφενός το 4ο κεφάλαιο του πρώτου μέρους του βιβλίου, με τον τίτλο **“Ο κήπος των αισθήσεων”**, όπου περιγράφεται ο κήπος που μεγαλώνει ένα παιδί, αποδίδονται οι τρόποι που ο κήπος επιδρά στην αισθητική, την κοινωνική και τη συναισθηματική ανάπτυξη αυτού του παιδιού. Αφετέρου ολόκληρο το δεύτερο μέρος του βιβλίου, το οποίο αποτελείται από επτά κεφάλαια. Εδώ αποδίδεται η σταδιακή καταστροφή του κήπου από διαφορετικούς ανθρώπινους χαρακτήρες, που τον κατοικούν διαδοχικά καθώς και οι συνέπειες των παρεμβάσεών τους στη ζωή του παιδιού.

Στόχοι του προγράμματος

1. Ευαισθητοποίηση σχετικά με τα καταστροφικά αποτελέσματα που έχουν οι αλόγιστες ανθρώπινες παρεμβάσεις στο περιβάλλον.
2. Συσχέτιση συγκεκριμένων ανθρώπινων συνθηκών και τρόπων ζωής με καταστροφικά για το περιβάλλον αποτελέσματα.
3. Καλλιέργεια αξιών, στάσεων και συμπεριφορών θετικών για το φυσικό περιβάλλον.
4. Συνειδητοποίηση των ωφελειών του φυσικού περιβάλλοντος στη σωματική, πνευματική και ψυχική υγεία.
5. Συνειδητοποίηση της διασύνδεσης μεταξύ των κοινωνικών, οικονομικών, πολιτικών και περιβαλλοντικών παραγόντων.
6. Επαφή με τη λογοτεχνία.
7. Γλωσσική ανάπτυξη.
8. Καλλιέργεια της δημιουργικής σκέψης και έκφρασης.
9. Ανάπτυξη συνεργατικής διάθεσης και ομαδικού πνεύματος.
10. Ανάπτυξη της ικανότητας επικοινωνίας και ακρόασης.
11. Άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία.

Μεθόδευση

1ο στάδιο: Μετά την ανάγνωση του κεφαλαίου με τίτλο **“Ο κήπος των αισθήσεων”** είτε από τον εκπαιδευτικό είτε από τους μαθητές, τα παιδιά το εικονογραφούν τμηματικά. Κάθε παράγραφος αναφέρεται σε ένα διαφορετικό μέρος-στοιχείο του κήπου. Κάθε παιδί επιλέγει να εικονογραφήσει μία διαφορετική παράγραφο. Όταν όλες οι ζωγραφιές τοποθετηθούν μαζί, συνθέτουν το παζλ του κήπου. Η τοποθέτηση γίνεται ομαδικά από τα παιδιά ύστερα ενδεχομένως από διαδοχικές δοκιμές, με βάση την περιγραφή. Με τη συμβολή της τεχνολογίας το παζλ απαντανίζεται, καθώς στο επόμενο στάδιο θα τροποποιηθεί σημαντικά.

Το 1ο στάδιο θα μπορούσε να συνδυαστεί με δραματοποίηση. Κάθε παιδί έχοντας μπροστά του αναρτημένο το παζλ, υποδύεται το Κορίτσακι ή τα διάφορα φυτά και αναφέρεται σε α’ ενικό πρόσωπο στις εντυπώσεις του από τη ζωή στον κήπο. Όλες οι αφηγήσεις είτε καταγράφονται με τη συμβολή της τεχνολογίας είτε σε επόμενη φάση αποδίδονται με τη μορφή γραπτού κειμένου

από τον ίδιο το μαθητή.

2ο στάδιο: Διαβάζονται σε διαδοχικές συνεδρίες τα κεφάλαια του δεύτερου μέρους, κατά τον ίδιο τρόπο με αυτόν στο 1ο στάδιο. Τα παιδιά εικονογραφούν είτε ατομικά είτε χωρισμένα σε υποομάδες το καθένα από αυτά. Αυτές οι ζωγραφιές αντικαθιστούν σταδιακά τα κομμάτια του παζλ. Έτσι αποδίδεται εικαστικά η σταδιακή καταστροφή του κήπου από τους ανθρώπους που τον κατοικούν διαδοχικά. Κατά την ολοκλήρωση του β’ μέρους όλα τα κομμάτια που είχαν τοποθετηθεί αρχικά στο παζλ έχουν αντικατασταθεί, αποδίδοντας την ολοσχερή καταστροφή του κήπου. Και αυτή η εικόνα του κατεστραμμένου κήπου απαντανίζεται ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή διαθέσιμη για σύγκριση με την προηγούμενη.

Σε αυτό το 2ο στάδιο, με ερέθισμα το παζλ του κήπου, όπως έχει πλέον διαμορφωθεί ύστερα από τις παρεμβάσεις και τις δραστηριότητες των κατοίκων, η δραματοποίηση περιλαμβάνει εκτός από τους ρόλους του παιδιού και των φυτών αυτούς ακόμη των διαφόρων κατοίκων, που σε α’ ενικό πρόσωπο παρουσιάζουν τις εμπειρίες τους από την αλληλεπίδρασή τους με τον κήπο. Κάθε μαθητής επιλέγει το ρόλο που θα υποδυθεί και αναφέρεται στον κατεστραμμένο κήπο μέσα από την οπτική του ρόλου του. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα να αναφερθεί γραπτά στην αναγνωστική εμπειρία του ως συγκεκριμένο αφηγηματικό πρόσωπο και στη συνέχεια να διαβάσει στην ολομέλεια το κείμενό του. Σε επόμενη φάση οι μαθητές μοιράζονται όλους τους ρόλους, του παιδιού, των φυτών και των κατοίκων και αυτοσχεδιάζουν. Η παντομίμα ή οι διάλογοι μεταξύ τους βιντεοσκοπούνται, για να αξιοποιηθούν με ποικίλους τρόπους σε επόμενες φάσεις.

3ο στάδιο: Οι μαθητές θέτουν ως στόχο τους την αποκατάσταση-αναγέννηση του κήπου. Συνθέτουν ομαδικά μια ιστορία με το θέμα αυτό, κάνοντας ειδική μνεία σε καθένα από τα μέρη-στοιχεία του κήπου. Καταγράφουν την ιστορία τους, την εικονογραφούν και αντικαθιστούν για μια ακόμη φορά τα κομμάτια του παζλ.

Σε αυτό το τελευταίο στάδιο τα παιδιά αποδίδουν ως θεατρικό δρώμενο την ιστορία τους αναφορικά με την αποκατάσταση του κήπου. Επαναλαμβάνουν αρκετές φορές τη διαδικασία και παρουσιάζουν την ιστορία τους με μορφή ανοιχτής θεατρικής παράστασης.

Επισημάνσεις: Κάθε στάδιο έχει αυτοτέλεια, ώστε η ολοκλήρωσή του να μπορεί να συνιστά και ολοκλήρωση του περιβαλλοντικού προγράμματος. Επίσης κάθε στάδιο μπορεί να εμπλουτιστεί με πολλά επιπλέον στοιχεία στον τομέα των δραστηριοτήτων, με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ομάδας που θα το υλοποιήσει, π.χ. μουσική επένδυση για κάθε παζλ ή σύνθεση τραγουδιού (μελωδίας και στίχων).

Για την Αξιολόγηση του προγράμματος, οι ίδιοι οι μαθητές που το υλοποίησαν, με βάση τα αποτελέσματα, θα αποτιμήσουν σε ομαδική συζήτηση κατά πόσο επιτεύχθηκαν οι στόχοι.

Σχεδιασμός προγράμματος και σύνταξη δημοσίευσης: Δρ. Ελένη Ηλία

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη: Ο Ρόλος του εθελοντισμού σε θετικές δράσεις της ΕΚΕ των επιχειρήσεων

"Είναι καιρός να συνειδητοποιήσει ο καθένας μας πως η Ευρώπη δεν διοικείται μόνο από ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, αλλά επίσης από εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές - και από την κοινωνία των πολιτών".

Romano Prodi, πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Είναι αντιληπτό πως τα δεδομένα ακόμη και στις ανεπτυγμένες χώρες σε επίπεδο κοινωνικό - οικονομικό έχουν αλλάξει, παρασύροντας αρκετούς τομείς. Δεν αρκεί όμως να έχουμε απλά την αξίωση να δοθούν λύσεις μόνο από τις ενέργειες της εκάστοτε πολιτικής ηγεσίας,

μπορούμε να παράγουμε και οι ίδιοι έργο, στον τομέα ενδιαφέρει τον καθένα από εμάς. Συμβάλλουμε έτσι, με τον τρόπο αυτό στην κοινωνική ευημερία και πρόοδο σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, παρεμβαίνοντας σε όλους το φάσμα των θεμάτων.

Βέβαια, το περιβάλλον και η κοινωνία δεν έχει ανάγκη από λόγια, αλλά από άμεσες πράξεις, δεν χρειάζεται βαρύνουσες εκφράσεις αλλά συντονισμένες δράσεις.

Οι λύσεις είναι γνωστές και απλές. Καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως το παν είναι η δράση. Οι υπενθυμίσεις δεν αρκούν. Για να υπάρχει ανάγκη υπενθύμισης, σημαίνει ότι κάπου μέσα στην ημέρα ξεχνάμε το πρόβλημα, σημαίνει ότι δεν έχουμε συνέχεια μέσα στο μυαλό μας πως θα συμβάλλουμε στην βελτίωση της κατάστασης του περιβάλλοντος.

Οι μικρές πράξεις ξεκινούν από την αλλαγή συμπεριφοράς.

Δεν έχει νόημα να ξεδεύουμε χρήματα ώστε να υπενθυμίζουμε στους πολίτες ποιο είναι το χρέος τους, το καθήκον τους, ιδιαίτερα στις μέρες μας που εκτός από το περιβάλλον και η οικονομία φέρεται ως βασικός «ασθενής» της εποχής!

Η τεταμένη δυσμενής οικονομική περίοδος απέχει μακράν από φάσεις ανάπτυξης και άνησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Στασιμότητα και δυσπραγία χαρακτηρίζουν το επιχειρηματικό περιβάλλον.

Η δύσκολη κατάσταση φανέρωσε πιο έντονα τις αδυναμίες της κάθε επιχείρησης ξεχωριστά αλλά και τις λάθος κινήσεις.

Παράλληλα, ο κάθε οργανισμός καλείται να υπερασπιστεί τα κεκτημένα του.

Όμως, από αυτές τις στάχτες μπορεί να γεννηθεί κάτι καινούριο.

Τα παλαιότερα έτη, όπου η οικονομία - όπως νομίζαμε - «άνθιζε», κανείς δεν είχε στρέψει την προσοχή του στο περίγυρο του, τόσο στο φυσικό περιβάλλον όσο και στο ανθρώπινο.

Το υπάρχον οικονομικοπολιτικό σκηνικό βασίστηκε σε ένα σύστημα αξιών, που έμπρακτα αποδείχτηκε σαθρό και αναποτελεσματικό, καθώς δεν ήταν ανθρωποκεντρικό. Οι συνέπειες είναι εμφανείς και τις βιώνουμε με διαφορετικές εκφάνσεις και σε διάφορα πεδία.

Η άποψη πως η οικονομική και κοινωνική κατάσταση πηγάζει και από την έλλειψη της εταιρικής ηθικής από την φιλοσοφία και την καθημερινότητα των επιχειρήσεων λαμβάνει συνεχώς έδαφος.

Την θέση της ανάπτυξης την έχει καταλάβει η προσαρμοστικότητα. Νέες συνθήκες δημιουργούνται καθημερινά, με ρυθμούς και ταχύτητες που δεν αφήνουν πολλά περιθώρια, παρά μόνο να προσαρμοστείς.

Αυτή η κατάσταση μας οδηγεί να βρούμε λύσεις με μακροχρόνια αποτελέσματα, με διάρκεια στον χρόνο ενώ θα απορροφούν τους κραδασμούς. Η ανάγκη αλλαγής σκεπτικού και η υιοθέτηση ενός συστήματος που περιλαμβάνει την ευθύνη και την επιχειρηματική ηθική, προαπαιτείται.

Στο πλαίσιο αυτό αναδεικνύεται η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ), περιλαμβάνοντας στοιχεία αναζήτησης και προβληματισμού. Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, είναι η ώρα για υλοποίηση αυτών των δράσεων. Ο ρόλος της θα αναβαθμιστεί, θα γίνει πιο αποφασιστικός και καθοριστικός.

Η ΕΚΕ έρχεται ως εργαλείο των επιχειρήσεων, ως το αντίδοτο. Αποτελεί αναγκαιότητα για τα νέα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα ως μέσο σχεδιασμού επιχειρησιακής στρατηγικής.

Η ΕΚΕ, διέπεται από την αναγνώριση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει τόσο το φυσικό περιβάλλον όσο και η κοινωνία. Άλλωστε, η προώθηση της εμπεριέχει το σεβασμό που επιδεικνύουν οι επιχειρήσεις στο πολιτισμό, στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια, στην παροχή ίσων ευκαιριών, στη βελτίωση ποιότητας ζωής και πάνω από όλα στην διατήρηση του περιβάλλοντος που έχουμε κληρονομήσει και οφείλουμε να προστατεύσουμε για να το κληροδοτήσουμε υγιές και ασφαλές.

Από την άλλη, οι επιχειρήσεις αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνίας και άρρηκτα συνδεδεμένες από το ίδιο το κοινωνικό σύνολο. Αυτή η αμφίδρομη σχέση αποτελεί το μυστικό της επιτυχημένης συνταγής!

Η εταιρική διακυβέρνηση, όπως και η εταιρική κοινωνική ευθύνη και η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελούν τρεις θεμελιώδεις πυλώνες της σύγχρονης επιχειρηματικής ανάπτυξης σε ένα στέρεο κοινωνικό έδαφος με κοινωνική συνοχή.

Ο ρόλος των επιχειρήσεων χαρακτηρίζεται κρίσιμος στην προσπάθεια ανταγωνισμού με άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Οι εφαρμογές της ΕΚΕ ωθούν τις επιχειρήσεις σε ένα κώδικα δεοντολογίας, ένα κώδικα σεβασμού και αποδεκτό από όλους και για όλους, που θα προκύψει από την ενισχυμένη σχέση της κοινωνίας και της προώθησης περιβαλλοντικά υπεύθυνων προϊόντων και υπηρεσιών.

Στόχος της ΕΚΕ δεν είναι η διαφήμιση και η προβολή των εταιρειών ως ευαισθητοποιημένες απέναντι στο κοινωνικό σύνολο λόγω «μόδας». Είναι η έμπρακτη απόδειξη με στόχο την ισόρροπη επίτευξη κερδοφορίας και βιώσιμης ανάπτυξης. Ανάπτυξη με κοινωνική σκοπιά!

Άλλωστε, οι δράσεις ξεκινούν από την θεμελιώδη αρχή της δημοκρατίας και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Στις σύγχρονες οικονομίες, οι επιχειρήσεις κρίνονται με βάση τη μακροχρόνια κερδοφορία τους, η οποία μεγιστοποιεί το κέρδος αλλά και την διάρκεια τους. Η κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων αποτελεί αρχή που ταιριάζει στην οικονομία της ελεύθερης αγοράς.

Η ΕΚΕ είναι επένδυση με απτά αποτελέσματα.

Αρχικά, η αναγνώριση μιας εταιρείας ως κοινωνικά υπεύθυνης, βοηθά στη βελτίωση της εσωτερικής συνοχής, μεταξύ των εργαζομένων, με ταυτόχρονη αύξηση της παραγωγικότητας τους. Επιπλέον, η εμπιστοσύνη του καταναλωτή θα ενισχυθεί και θα γίνει συνείδηση. Τα κριτήρια κατανάλωσης έχουν αλλάξει. Ο κόσμος είναι ευαισθητοποιημένος, άρα οι επιχειρήσεις καλούνται να ακολουθήσουν την τάση.

Άλλωστε, η συνεισφορά τους στο κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον, βελτιώνει τις σχέσεις εμπιστοσύνης με μεγαλύτερες επιχειρήσεις, για τις οποίες πιθανότατα αποτελούν προμηθευτή, υπεργολάβο ή συνεργάτη κάθε μορφής, όπως και την θετική εικόνα της επιχείρησης σε τοπικό, περιφερειακό ή κλαδικό επίπεδο. Η εξοικονόμηση κόστους με την ταυτόχρονη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των επενδύσεων για το περιβάλλον

συμβάλλει θετικά στην φήμη της επιχείρησης. Ενδεικτικά είναι τα **αποτελέσματα έρευνας** που εμφανίζουν τους ευρωπαίους καταναλωτές να επηρεάζονται οι αγοραστικές τους αποφάσεις από την ΕΚΕ και **έναν στους πέντε είναι διαθέσιμοι να πληρώσουν ακριβότερα προϊόντα με περιβαλλοντικό και κοινωνικό υπόβαθρο ή να σμποτάρουν** μέσα από την αποχή κατανάλωσης προϊόντων που παράγουν επιχειρήσεις οι οποίες καταστρατηγούν βασικούς κανόνες ΕΚΕ.

Οι επιχειρήσεις απαρτίζονται από ανθρώπους, η ΕΚΕ επενδύει στους ανθρώπους, συνεπώς η αλλαγή κουλτούρας θα συνεισφέρει όχι μόνο στην ανάπτυξη του κέρδους αλλά και στην αναβάθμιση των ιδιών. Η **ενθάρρυνση για προσφορά, προωθεί την ανάπτυξη της συλλογικότητας με επίκεντρο και αποδέκτη τον ίδιο τον άνθρωπο.**

Επιπλέον, αρκετές επιχειρήσεις υιοθετώντας την ΕΚΕ στην λειτουργία τους έχουν καταφέρει να έχουν **μειώσεις στα έξοδα τους** (λειτουργικά, πάγια και χρηματοδοτικά), έχουν αύξηση παραγωγικότητας των πόρων (μέσω μείωσης της

κατανάλωσης ενέργειας και νερού), ύπαρξη καλού εργασιακού περιβάλλοντος και προσφορά παροχών.

Επιπλέον όφελος θα είναι η αποδοτικότερη διαχείριση των κινδύνων καθώς και η προσέλκυση νέων επενδυτών, εργαζομένων και καταναλωτών.

Συνοπτικά, βελτιώνεται η άποψη της κοινής γνώμης.

Το δίκτυο της ΕΚΕ έχει προχωρήσει αρκετά και συγκρίνονται για το έργο τους.

Ας αναλογιστούμε πόσες επιχειρήσεις - πετυχημένες - έχουν γίνει φανατικοί υποστηρικτές της ΕΚΕ.

Το 2013 είναι το έτος ΚΑΒΑΦΗ. Ο μεγάλος ποιητής για μας συμβολίζει και ορίζει την έννοια του Έλληνα. Έτσι, θέλουμε, την Ελλάδα και τους Έλληνες στην πολύ δυσμενή περίοδο που διανύουμε.

Εταιρίες με βιωσιμότητα και προβολή έχουν αντιληφθεί την επιτακτική ανάγκη δημιουργίας ενός νέου εταιρικού προφίλ, με έμφαση, όχι στο προϊόν και την πώλησή του ως αυτοσκοπό, αλλά στον Άνθρωπο την Κοινωνία & το Περιβάλλον.

* Ομιλία του Βαγγέλη Κώνστα στην ημερίδα που διοργανώθηκε στις 22/02/2013 από το Ελληνογερμανικό Εμπορικό & Βιομηχανικό Επιμελητήριο σε συνεργασία με την περιβαλλοντική οργάνωση GREEN AIM με θέμα: "Την εταιρική & κοινωνική ευθύνη και πράσινη ανάπτυξη"

Ζώα και άνθρωπος... (...και τούμπαλιν!)

Όσοι είδαν την κινηματογραφική ταινία "Η ζωή του Πι", πολύ δε περισσότερο όσοι διάβασαν το ομώνυμο μυθιστόρημα στο οποίο βασίστηκε η ταινία, θα στάθηκαν, αναμφίβολα, στις ιδιαίτερες γνώσεις που φαίνεται να έχει ο συγγραφέας (Γιαν Μάρτελ) για τα ζώα. Κάποια αποσπάσματα από το βιβλίο είναι ιδιαίτερα χρήσιμα:

• «Συνήθίζεται στο επάγγελμά μας να λέμε ότι το πιο επικίνδυνο ζώο στον ζωολογικό κήπο είναι ο Άνθρωπος. Σε γενικές γραμμές εννοούμε ότι η αλόγιστη αρπακτικότητα του δικού μας είδους έκανε όλο τον πλανήτη λεία μας»

• «Κοιτώντας ένα ζώο, κοιτάμε έναν καθρέφτη. Η εμμονή μας να θεωρούμε τον εαυτό μας το επίκεντρο των πάντων είναι η κατάρα όχι μόνο των θεολόγων αλλά και των ζωολόγων»

• «Δε θέλω να υπερασπιστώ τους ζωολογικούς κήπους. Κλείστε τους όλους, αν θέλετε - κι ας προσευχόμαστε να επιβιώσουν τα άγρια ζώα σε ό,τι απόμεινε απ' την άγρια φύση. Γνωρίζω ότι σήμερα οι άνθρωποι δεν εκτιμούν τους ζωολογικούς κήπους. Και η θρησκεία αντιμετωπίζει παρεμφερές πρόβλημα. Κάποιες λαθεμένες αντιλήψεις περί ελευθερίας ρίχνουν τη βαριά σκιά τους και στα δύο»

• «Όποιος κατέχει την τέχνη και επιστήμη της ζωολογίας, γνωρίζει ότι το να καταφέρεις τα ζώα να συνηθίσουν στην ανθρώπινη παρουσία είναι το παν. Πρέπει να μειωθεί η απόσταση απόδρασης του ζώου, δηλαδή να βρεθεί η μίνιμουμ απόσταση στην οποία το ζώο θέλει να κρατήσει μακριά του ένα συγκεκριμένο εχθρό. Στην άγρια φύση ένα φλαμίνγκο δεν ενοχλείται αν βρίσκεστε τριακόσια μέτρα μακριά. Περάστε αυτό το όριο, και θα διαπιστώσετε ότι είναι ανήσυχος. Πηγαίνετε ακόμα πιο κοντά, και θα το δείτε να απομακρύνεται. Είναι μια αντίδραση φόβου. Και δε θα πάψει να αντιδρά έτσι μέχρι να ξαναβρεθείτε στα τριακόσια μέτρα απόσταση ή μέχρι να νιώσει εξάντληση απ' την τρεχάλα. Ανάλογα με το ζώο, δημιουργούνται και οι αποστάσεις ασφαλείας που τις οριοθετούν τα ίδια τα ζώα - το καθένα με τον τρόπο του. Οι αϊλουροι κοιτάζουν, τα ελάφια ακούνε, οι αρκούδες οσμίζονται. Οι καμηλοπαρδάλεις σας επιτρέπουν έως και τριάντα μέτρα απόσταση αν είστε σε αυτοκίνητο, αλλά θα το σκάσουν απ' τα εκατόν πενήντα μέτρα αν σας δουν πεζό»

• «Ο θηριοδασατής πρέπει πάντα να συντηρεί την

κυριαρχική του παρουσία, το Άλφα κεφαλαίο του Αφέντη. Έτσι και γλιστρήσει στο Βήτα, θα το πληρώσει ακριβά. Συνήθως η εχθρότητα και η επιθετικότητα των ζώων είναι ο τρόπος που εκφράζουν την κοινωνική τους ανασφάλεια. Το ζώο που σε κοιτάζει πρέπει να ξέρει ποια είναι η θέση του, αν έχει το πάνω ή το κάτω χέρι. Η κοινωνική ιεραρχία έχει τον κύριο λόγο στη ζωή του. Με βάση την ιεραρχία αυτήν αποφασίζει με ποιους θα κάνει παρέα και πώς. Πού και πότε θα φάει. Πού ξεκουράζεται. Πού πίνει, και τα λοιπά. Μέχρι να σιγουρευτεί για τον ιεραρχικό του βαθμό, το ζώο βιώνει ανυπόφορη αναρχία. Αισθάνεται νευρικότητα, άγχος, κίνδυνο. Ευτυχώς για το θηριοδασαστή, οι αποφάσεις για την κοινωνικά ύψιστη ιεραρχία ανάμεσα στα ζώα δεν περιορίζονται μόνο στη σωματική δύναμη. Ο Χέντιγκερ (1950) λέει: "Κατά τη συνάντηση δύο πλασμάτων, αυτό που καταφέρνει να τρομάξει τον αντίπαλό του αναγνωρίζεται ως κοινωνικά ανώτερο, με αποτέλεσμα αυτού του είδους οι κοινωνικές αποφάσεις να μην προέρχονται πάντα από μάχες. Σε μερικές περιπτώσεις αρκεί μια απλή συνάντηση". Σοφά λόγια. Ο κύριος Χέντιγκερ υπήρξε επί πολλά χρόνια διευθυντής ζωολογικού κήπου, αρχικά στη Βασιλεία και έπειτα στη Ζυρίχη. Ήταν βαθύς γνώστης της νοοτροπίας των ζώων. Πρόκειται για αντιπαράθεση δύο δυνάμεων: πνευματικής και σωματικής. Η υπεροχή του θηριοδασαστή είναι ψυχολογική. Ξένο περιβάλλον, περήφανη στάση του Αφέντη, ψυχραιμία και αυτοέλεγχος, διαπεραστικό βλέμμα κατευθειάν στα μάτια του ζώου, άφοβος βηματισμός, αλλόκοτος βρυχηθμός (έτσι εκλαμβάνει τον ήχο του μαστίγιου ή το σφύριγμα) - τέτοια στοιχεία πλημμυρίζουν το μυαλό του ζώου με φόβο και αμφιβολίες, του διευκρινίζουν τη θέση του, το ενημερώνουν για το βαθμό του στην ιεραρχία. Ικανοποιημένος ο κύριος Νούμερο Δύο κάθεται στα πιανά του πόδια, και ο κύριος Νούμερο Ένα στρέφεται προς τους θεατές και φωνάζει: "Αρχίζει η παράσταση! Και τώρα, κυρίες και κύριοι, μέσα από στεφάνια αληθινής φωτιάς..."

Το τελευταίο πιστεύουμε πως αφορά και τις σχέσεις (πολιτικές / εξουσιασμού) μεταξύ των ανθρώπων...

Περιβάλλον & πλημμύρες

Πλημμύρα συμβαίνει λόγω ραγδαίων βροχοπτώσεων και ισχυρών καταιγίδων, από το ανέβασμα της στάθμης των ποταμών ή από το λιώσιμο χιονιού. Συμβαίνει επίσης από υποχώρηση φραγμάτων και στην περίπτωση αυτή οι συνέπειες είναι πολύ μεγάλες.

Η πλημμύρα από φυσικά αίτια είτε παρουσιάζει βραδεία εξέλιξη είτε ανήκει στην κατηγορία της ξαφνικής πλημμύρας, που είναι και το πιο συννηθισμένο φαινόμενο στην Ελλάδα. Στον Ελληνικό χώρο οι πλημμύρες οφείλονται σε καταρρακτώδεις βροχές, που συνοδεύουν τη διέλευση υφέσεων.

Η ξαφνική πλημμύρα είναι το αποτέλεσμα ατμοσφαιρικών διαταραχών, που συνοδεύονται από ραγδαίες βροχοπτώσεις, με μεγάλα ποσά βροχής σε σύντομο χρονικό διάστημα. Οι ξαφνικές πλημμύρες προκαλούνται από καταιγίδες που κινούνται αργά ή κινούνται πάνω από την ίδια περιοχή. Οι ξαφνικές πλημμύρες εμφανίζονται σε μικρό χρονικό διάστημα λίγων ωρών ή λιγότερο και έχουν σαν αποτέλεσμα ταχεία ύψωση νερού, το οποίο στο πέρασμά του μπορεί να προκαλέσει μεγάλες καταστροφές σε κατασκευές, όπως κτίρια, γέφυρες κλπ, να παρασύρει αυτοκίνητα, να ξεριζώσει δέντρα κ.α. Οι πλημμύρες, που έχουν σαν αίτιο τις βροχοπτώσεις, μπορεί να προκαλέσουν καταστροφικές κατολισθήσεις εδαφών. Τα περισσότερα θύματα εξαιτίας πλημμυρών προέρχονται από τις ξαφνικές πλημμύρες.

**ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΗΜΜΥΡΑ**

Εάν κατοικείτε σε περιοχή που κατά το παρελθόν είχε προβλήματα από πλημμύρες:

- Βεβαιωθείτε ότι τα φρεάτια έξω από το σπίτι σας δεν είναι φραγμένα.
- Βεβαιωθείτε ότι οι υδρορροές των σπιτιών λειτουργούν κανονικά.
- Περιοριστείτε στις αναγκαίες μετακινήσεις.
- Αποφύγετε την εργασία και την παραμονή σε υπόγειους χώρους, εάν αυτό δεν είναι απαραίτητο.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΜΦΑΝΙΣΗΣ ΠΛΗΜΜΥΡΑΣ

- Εγκαταλείψτε υπόγειους χώρους και μετακινηθείτε σε ασφαλές υψηλό σημείο.
- Μη διασχίζετε χειμάρρους πεζός/ή ή με το αυτοκίνητό σας.
- Εγκαταλείψτε το αυτοκίνητό σας αν ακινητοποιήθηκε και ενδέχεται να παρασυρθεί ή να πλημμυρίσει.
- Μείνετε μακριά από ηλεκτροφόρα καλώδια.
- Μην πλησιάζετε σε περιοχές, όπου έχουν σημειωθεί κατολισθήσεις.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΣΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ ΠΛΗΜΜΥΡΙΣΕΙ

- Μείνετε μακριά από περιοχές που έχουν πλημμυρίσει ή είναι επικίνδυνες να πλημμυρίσουν ξανά στις επόμενες ώρες.

- Η πλημμύρα ενδέχεται να έχει μεταβάλει τα χαρακτηριστικά γνώριμων περιοχών και τα νερά να έχουν παρασύρει μέρη του δρόμου, των πεζοδρομίων κλπ.
- Εγκυμονούν κίνδυνοι από σπασμένα οδοστρώματα, περιοχές με επικίνδυνη κλίση, λασπορροές κλπ.
- Τα νερά ενδέχεται να είναι μολυσμένα αν έχουν παρασύρει μαζί τους απορρίμματα, νεκρά ζώα και διάφορα αντικείμενα.
- Προσέχετε ώστε η παρουσία σας να μην εμποδίζει τα συνεργεία διάσωσης.
- Μην πλησιάζετε σε περιοχές όπου έχουν σημειωθεί κατολισθήσεις και πτώσεις βράχων.
- Ελέγξτε αν το σπίτι ή ο χώρος εργασίας σας κινδυνεύει από πιθανή πτώση βράχων.

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΖΗΜΙΩΝ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ Η ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Πριν αρχίσετε τις διαδικασίες αποκατάστασης του χώρου σας:

- Κλείστε την τροφοδοσία ηλεκτρικού ρεύματος, ακόμα και αν στην περιοχή σας έχει διακοπεί το ρεύμα.
- Κλείστε την παροχή νερού, καθώς το δίκτυο μπορεί να έχει υποστεί βλάβες.

Για να εξετάσετε ένα κτίριο που έχει πλημμυρίσει, δείξτε ιδιαίτερη προσοχή:

- Φορέστε κλειστά παπούτσια, ώστε να αποφύγετε τραυματισμούς στα πόδια από αντικείμενα ή ανωμαλίες στο έδαφος, που κρύβονται από τα νερά.
- Εξετάστε τοίχους, πόρτες, σκάλες και παράθυρα.
- Εξετάστε τα δίκτυα ηλεκτρικού ρεύματος, νερού, αποχέτευσης.

Πηγή: www.gscp.gr

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΣΤΗ ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ

Μεγάλα είναι τα προβλήματα που δημιουργούνται από ρέματα στην περιοχή της Δυτικής Αττικής. Τα βασικότερα αίτια για τα πλημμυρικά φαινόμενα που εμφανίζονται στην ευρύτερη περιοχή είναι τα κακώς διευθετημένα ρέματα καθώς και οι κοίτες αυτών που έχουν δεχτεί ανθρώπινες παραμβάσεις, κυρίως μπάζωμα των ρεμάτων.

Ασπρόπυργος: Το ρέμα του Αγίου Γεωργίου, που διασχίζει την πόλη και καταλήγει στα διυλιστήρια, συναντάει στο πέρασμά του μπάζα, δρόμους μέχρι και ολόκληρες βιοτεχνίες που εμποδίζουν το νερό να καταλήξει στη θάλασσα. Επιπλέον, εκτός από το γεγονός ότι πολύ συχνά ξεχειλίζει, υπάρχουν και περιβαλλοντικά προβλήματα καθώς «μεταφέρει» λύματα και απόβλητα εργοστασίων της βιομηχανικά επιβαρυνμένης περιοχής. Ακόμη το ρέμα του Αγίου Ιωάννη είναι αυτό που πλημμυρίζει συνεχώς στην περιοχή μπροστά στη «Χαλυβουργική» στην Εθνική Οδό στην οποία καταλήγει ακόμα και σήμερα, παρά το γεγονός ότι έχουν γίνει κάποια έργα. Προβλήματα δημιουργούνται επίσης στην περιοχή της Κορυτσάς, όπου οι υπερχειλίσεις οφείλονται στην υποδοχή των νερών της Αττικής Οδού και των εγκαταστάσεων του Προαστιακού.

Ελευσίνα: Ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα δύο μεγάλα ρέματα Σαρανταπόταμου και Σούρες, όπου έχουν γίνει κάποιες παρεμβάσεις, με εκτροπή του ρεμάτος των Σουρών και διάνοιξη της εξόδου του προς τη θάλασσα στην περιοχή της ΠΥΡΚΑΛ. Έργα διάνοιξης της κοίτης έχουν γίνει και στο ρέμα του Σαρανταπόταμου.

Μάνδρα: Το ρέμα της Αγίας Αικατερίνης στη Μάνδρα είναι κι αυτό μπαζωμένο, με αποτέλεσμα να πνίγει την περιοχή σε κάθε βροχή. Όπως είναι γνωστό, η Μάνδρα είναι σχεδόν ολόκληρη χτισμένη πάνω σε ρέματα, τα οποία είναι μπαζωμένα με αποτέλεσμα να αποστραγγίζουν μεγάλες ποσότητες ομβρίων υδάτων που προέρχονται από τα γύρω βουνά.

Μέγαρα: Μεγάλα προβλήματα δημιουργούνται από το ρέμα της Αγίας Παρασκευής το οποίο κάθε φορά πλημμυρίζει τη πόλη, καθώς και από το ρέμα Έξω Καμάρες στο οποίο απαιτείται κατασκευή φραγμάτων.

Κατερίνα Βασιλάκου - Msc Γεωλόγος ●